

Tornseglare

BirdLife Finland har utsett tornseglaren (*Apus apus* på latin, *tervapääsky* på finska), till årets fågel. Tornseglaren är en snabb flygare som tillbringar så gott som hela sitt liv i luften. Där äter den, förflyttar sig, träffar andra tornseglare och till och med vilar. Den landar bara när det är dags att bygga bo.

Tornseglare flyger högt på himlenBild: Tuija Warén

Fjädrdräkten är mörk förutom på strupen, som är vit. Bild: Tuija Warén

Kännetecken

Tornseglaren hör till en av de fåglar som flyger mest i hela världen. Kroppen är nästan helt formad för flygning. Vingarna är långa, smala och spetsiga. Själva kroppen är strömlinjeformad och lätt. Kombinationen av kroppsform, vingform och låg vikt gör att den kan röra sig snabbt och effektivt i luften under mycket långa tider. Tornseglaren kan flyga i hög fart, över 100 km/h.

Fjädrarna är mörka, svartbruna och näbben är svart. Det är bara strupen som har en annan färg. Den är vit. Fötterna är korta och alla tår är riktade framåt. Tornseglaren kan därför inte gå på marken. Inte konstigt att den till och med sover flygande på hög höjd!

Tornseglaren förväxlas ofta med svalor, eftersom den fångar insekter i luften och ofta syns flygande, precis som svalor. Tidigare har man till och med använt namnet tornsvala. Men tornseglaren är inte en svala, den är en seglare, eftersom den flyger på ett annat vis. Den har snabba vingslag och glidflyger runt i himlen.

Det är större chans att höra än att få syn på den snabba tornseglaren. Om sommaren kan man höra deras högt skärande skri, "sviir srrii".

Flyger ända till Afrika och tillbaka

Tornseglaren är en flyttfågel som på vintern bor söder om Sahara i Afrika. Den flyttar från Finland i augusti-september och återkommer i maj-juni när det är dags att häcka. Störst chans att få syn på tornseglaren är i juni och juli då den flyger på låg höjd och störtdyker ner i boet för att mata sina ungar.

Tornseglaren förekommer i hela Finland, och är Österbottens landskapsfågel. Tornseglaren kan bli förvånansvärt gammal – ända upp till 20 år! Den trivs i närheten av bebyggelse eftersom det är där den hittar sina boplatser.

Brist på boplatser

När det är dags att häcka lämnar tornseglaren sitt liv i luften. Det kallas häckning när fåglarna bygger bo och får ungar.

Tornseglaren bygger sitt bo i håligheter som naturligt finns i gamla träd och klippor, men också håligheter i byggnader. Boet byggs av fjädrar, strån och annat material som limmas ihop av fåglarnas spott.

Orsaken till att Birdlife Finland valde Tornseglaren till årets fågel är bland annat att uppmärksamma att det blir allt svårare för tornseglaren att hitta boplatser. Man får inte förstöra tornseglarnas bon, men det sker lätt i misstag när till exempel tak renoveras. Tornseglaren hittar bland annat boplatser i byggnader med tak gjorda av tegelpannor. Nuförtiden byggs sällan sådana hus och håligheter fylls igen.

Tornseglare kommer ofta tillbaka till samma bo. Ett sätt att hjälpa tornseglaren är att sätta upp holkar. Birdlife Finland vill förutom att sprida kunskap också uppmuntra alla som ser en tornseglare att rapportera sin observation till dem. Tornseglarna minskar i antal, men förhoppningsvis kommer det i framtiden finnas fler av dessa skickliga flygare.

Källor:

Birdlife Finland, <https://www.birdlife.fi/>

Naturegate: <https://luontoportti.com/sv>

Allt om fåglar: <https://www.fagelriket.se/>

Frågor

1. Kryssa för om påståendet är sant eller falskt.

Tornseglaren tillbringar största delen av sitt liv i luften.

Det finns gott om boplatser för tornseglaren.

Den sover uppe i luften.

Tornseglarens fjäderdräkt är svart.

Tornseglaren är en sorts svala.

sant falskt

2. Förklara vad orden betyder

häcka _____

föda _____

flyttfågel _____

3. Hur skulle beskriva tornseglaren för en person som aldrig hört om eller sett tornseglare tidigare?

4. Rita en tornseglare som glidflyger.